

ПРОБЛЕМИ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Карташова Л. А.¹, Калусенко В. В.²

¹*Центральний інститут післядипломної освіти ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52а*

²*Ірпінський державний коледж економіки та права Київська обл. м. Ірпінь, вул. Університетська, 31*

E-mail:

¹*lkartashova@ua.fm,*

²*vvkalusenko@ukr.net*

Питання розвитку освітніх послуг є ключовим аспектом у підвищенні економічного добробуту суспільства та економіки країни у цілому. Право на здобуття освіти гарантується Конституцією України. Одне з пріоритетних завдань держави – забезпечення рівного доступу до системи освіти для всіх верств населення та надання якісних освітніх послуг, які, своєю чергою, будуть задовольняти основні напрями розвитку економіки.

Сучасний ринок праці характеризується наявністю проблем, що потребують розв'язання. Це: скорочення ВВП та інвестицій, і зменшення обсягів виробництва продукції та надання послуг, що позначилося на скороченні вільних робочих місць, передбачених для працевлаштування осіб з професійною освітою, і збільшення диспропорції між попитом на робочу силу та її пропозицією, і зростання частки неефективних робочих місць, нестандартних форм зайнятості тощо. Свідченням цього найвищий рівень безробіття серед молоді, особливо без досвіду роботи, зниження рівня мотивації випускників професійних навчальних закладів до працевлаштування на робочі місця для виконання некваліфікованої та низькооплачуваної праці [1].

Право на здобуття освіти гарантується Конституцією України. Одне з пріоритетних завдань держави – забезпечення рівного доступу до системи освіти для всіх верств населення та надання якісних освітніх послуг, які, своєю чергою, будуть задовольняти основні напрями розвитку економіки.

Професійно-технічна освіта – це складова системи освіти України, що є комплексом педагогічних і організаційно-управлінських заходів, спрямованих на забезпечення оволодіння громадянами знаннями, уміннями і навичками в обраній ними галузі професійної діяльності, розвиток компетентності та професіоналізму, виховання загальної і професійної культури. Здобувається у професійно-технічних навчальних закладах [1]. Існуюча система професійної підготовки майбутніх фахівців має бути реорганізована з урахуванням реальних і випереджувальних потреб економіки країни.

Фінансове забезпечення освіти є основною умовою забезпечення якості освітніх послуг, підтримки конкурентоспроможності навчальних закладів не лише в межах держави, а й на світовому ринку. Необхідно враховувати зарубіжний досвід як у питанні децентралізації фінансового забезпечення, так і у визначенні чіткої формули фінансування, яка б була сформована на елементах прозорості і доступності. Заклади професійної освіти мають різне спрямування і надають сотні професій для різних галузей економіки. Третина закладів (близько 33 %) припадає на заклади освіти, які готують фахівців для промисловості, 29,5 % – для сільського господарства, близько 17 % – для будівництва, трохи більше 7 % – для сфери послуг, дещо менше від 6 % – для торгівлі та громадського харчування, 5,5 % – для транспортної галузі, близько 1,3 % – для ЖКГ і менше 1 % – для сфери зв'язку [2]. В Україні розроблено та запропоновано до розгляду Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» [3]. Проект закону, зокрема, переглядає зміст професійної світи, передає на місця управління цією системою, особливо в контексті замовлення та відповідності підготовки кадрів потребам місцевого ринку праці, відкриває можливості дуальної освіти – як визнаної світом практики підготовки робітників [3]. Згідно з видатками Держбюджету України, в період 2016–2019 років, обсяги і динаміка фінансування професійнотехнічної освіти мають тенденцію до зростання. У 2016 р. сума становила 6,2 млрд грн, у 2017 р. – 9 млрд грн, 2018 р. – 10,4 млрд грн, 2019 р. – 16,3 млрд грн [4].

Вирішення проблеми має здійснюватись в розрізі ключових проблем сучасної професійної освіти:

- побудувати ефективну модель управління професійною освітою;
- розробити нову структуру та оптимальну мережу закладів професійної освіти;
- фінансування закладів професійної освіти повинно здійснюватись відповідно до обґрунтовано визначених обсягів, напрямів та рівнів підготовки кваліфікованих кадрів.

Таким чином, фінансування професійної освіти за рахунок бюджетного фінансування повинно спрямовуватися відповідно до потреб держави, яка повинна забезпечувати робочими місцями випускників, що сприятиме зменшенню безробіття серед випускників навчальних закладів. Обсяги видатків на професійно-технічну освіту необхідно збільшувати зважаючи на потреби, які виникли в цій сфері.

Література

1. Ткачук О. В. Фінансове забезпечення вищої освіти в Україні: проблеми та перспективи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://economyandsociety.in.ua/journal/12_ukr/105.pdf.
2. Сучасний стан фінансування професійно-технічної освіти в Україні. Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://feao.org.ua/wpcontent/uploads/2019/01/profesijno-tehnicna-osvita.pdf>.
3. Проект Закону України «Про професійну освіту в Україні» за № 5160 від 22.09.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
4. Сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] // Законодавство України. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.